

Utrikesdepartementet
103 39 Stockholm

**YTTRANDE ÖVER - EUROPEISKA KONVENTET OM EU:S FRAMTID (DS
2003:36)**

Folkbildningsförbundet har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerad skrivelse. Vi vill inledningsbevis beklaga att vårt yttrande kommer efter önskat svarsdatum. Det har inte varit möjligt för oss att klara av vår interna förankringsprocess med den snäva tidsmarginal som stod till buds vilket också försvårades av att remisstiden till stor del var förlagd till semestertider.

SAMMANFATTANDE SYNPKUNKTER

Folkbildningsförbundet anser

att ett nytt fördrag inte får påskyndas utan att god tid ges för att såväl informera som ”konsultera” medborgarna och deras egna organisationer innan ett nytt fördrag sluts mellan medlemsländerna,

att den svenska regeringen bör forma en *folkrörelsepanel* med uppgift att nära följa kommande regeringskonferens och utgöra ett samrådsorgan för den svenska regeringen,

att regeringskonferensen söker att *ytterligare förenkla fördragets språk*,

att regeringen måste *fortsätta driva öppenhetsfrågorna* under regeringskonferensen,

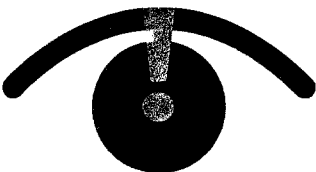
att den svenska regeringen *konsulterar Sveriges föreningsliv i utformningen av svenska positioner i det praktiska EU-arbetet* i likhet med vad som nu föreslås ske inom EU,

att *Unionens mål kompletteras med ”livslångt lärande och utbildning”*,

att *”livslångt lärande och utbildning”* ska ingå i Områden för stödjande, samordnande och kompletterande åtgärder,

att orden *”de representativa sammanslutningarna”* i artikel 46 ersätts med ordet *”föreningar”*,

att *initiativrätten för medborgarna ska kunna nyttjas om minst femhundredratusen namnunderskrifter kan uppvisas*,

att Artikel II-12 kompletteras med "Rätten att bilda föreningar inom Unionen ska säkras genom en stadga om Europeiska föreningar"

samt

att orden "livslångt lärande ska ersätta ordet "utbildning" i Artikel II-14.

Studieförbunden

Folkbildningsförbundet är studieförbundens gemensamma intresseorganisation. De tio studieförbunden har idag drygt 500 lokala avdelningar runt om i landet. Varje år arrangerar dessa ca 320 000 cirklar med ca 2,7 miljoner deltagare. Kulturprogram är studieförbundens andra stora verksamhetsgren. Varje år genomförs över 200 000 arrangemang med sammanlagt närmare 15 miljoner deltagare och besökare.

Under åren som gått har studieförbund, ägnat det europeiska samarbetet uppmärksamhet på olika sätt bl a studiecirklar och kulturprogram inför folkomröstningen om medlemskapet. Under de två år som föregick folkomröstningen genomförde studieförbunden regi närmare 3 000 studiecirklar med över 25 000 deltagare och 1 100 föreläsningar, debatter, utfrågningar arrangerades och som samlade över 90 000 deltagare.

Inför folkomröstningen om EMU nådde studieförbunden med sina aktiviteter i form av cirklar och seminarier preliminärt över 150 000 människor.

Vi har valt att begränsa detta yttrande till frågeställningar och förslag som berör den Europeiska Unionen, det civila samhället och sammanhängande frågor som behovet av en mer "öppen" Union.

Konventets sammansättning och arbetsformer har möjliggjort en mycket öppnare och bredare diskussion än tidigare översyner av fördragen. Det har ju varit möjligt för varje intresserad medborgare med tillgång till dator att följa arbetet inom framtidskonventet. Under konventets arbete har det också ordnats såväl ungdomskonvent som olika konsultationer på europeisk nivå med företrädare för det civila samhället. På så sätt har också åsiktsmångfalden värnats och även kritiska röster hörts.

Visst finns det skäl att vara kritisk mot enskildheter i såväl slutresultat som i arbetsformer men det får ändå inte skymma helhetsintrycket som måste bedömas som gott. Arbetet i den svenska EU 2004-kommittén har också främjat ett ökat engagemang i Sverige kring EU's framtidsfrågor. Förlängningen av kommitténs mandat kan också betyda att arbetet i regeringskonferensen kan få ökat genomslag i Sverige.

Kommande regeringskonferens – skynda inte - konsultera det civila samhället!
Det Italienska ordförandeskapet har en tydlig ambition att kunna slutföra förhandlingarna om ett nytt EU-fördrag och få ett andra Rom-fördrag.

Viktigare än att uppfylla denna önskan måste vara att såväl informera och "konsultera" medborgarna och deras egna organisationer innan ett nytt fördrag sluts mellan medlemsländerna. Dessa konsultationsprocesser måste ges nödvändig tid såväl i de olika medlemsländerna som på europeisk nivå. Tid finnes för sådana konsultationsprocesser.

Folkbildningsförbundet anser dessutom att den svenska regeringen bör forma en folkrörelsepanel med uppgift att nära följa kommande regeringskonferens och utgöra ett samrådsorgan för den svenska regeringen. Ett lämpligt första steg kan vara att snarast inbjuda de olika nationella paraplyorganisationerna till samtal om former och uppgifter för en sådan folkrörelsepanel.

Förenkla - Se över språket

Jämfört med nuvarande fördrag har en hel del gjorts genom konventets arbete med att förenkla och skriva ett fördrag med ett mer lättförståeligt språk. Upprensningen bland alla nuvarande många olika beslutsprocesser är också ett mycket välkommet framsteg.

Det är viktigt att kommande regeringskonferens också ägnar tid och kraft till att ytterligare söka förenkla och använda ett lättförståeligt språk. Exempelvis är ju ingressen en enda mening som fyller ett A4!

Ett fördrag för EU är ju inte bara till för dess uttolkare utan också i lika hög grad för dess medborgare. Talet om Medborgarnas Europa klingar illa om dess medborgare inte utan större ansträngning kan läsa och förstå unionens fördrag.

Öppenhet

Efter Sveriges medlemskap har den Europeiska Unionen blivit allt mer öppen. Föreliggande förslag från konventet är ett ytterligare steg i denna riktning.

Mycket har skett tack vare bl.a. den svenska representationens agerande i konventet. Arbetet av svenska EU-parlamentariker, ledamöter av EU's Ekonomiska och Sociala kommitté samt Regionkommitté under gångna mandatperioder, har också bidragit till att bereda marken för ett mer positivt sätt att se på offentlighet och sammanhängande frågor.

Under åren som gått sedan det svenska EU-medlemskapet har också svenska organisationers deltagare i olika europeiska forum, nätverk, seminarier och projekt bidragit till att skapa ökad kunskap, intresse och förståelse hos olika föreningsföreträdare i andra länder för den svenska offentlighetsprincipen mm.

Samspelet mellan det civila samhället och dess företrädare och svenska officiella företrädare tror vi är viktigt i arbetet med att skapa dels ökade kunskaper om svenska offentlighetsprincipen och sammanhängande frågor, dels skapa ökad förståelse för att EU måste fortsätta processen mot större öppenhet. Det är av avgörande betydelse för att utforma ett Medborgarnas Europa och att därmed kraftfullt minska riskerna för korruption och maktmissbruk, vilket "gynnas" av slutenheten.

Vi förutsätter därför att regeringen fortsätter arbetet med öppenhetsfrågorna under regeringskonferensen.

En liten men god åtgärd kan vara att årligen upprätta en förteckning över samtliga rådgivande kommittéer (motsvarande) som finns knutna till Kommissionen och vilka ledamöterna är, kommitténs uppdrag etc. Eftersom dessa kommittéer utgör en del av utformningen av politiken vore det av stort värde att informera om dessa kommittéers uppdrag m.m.

Unionsmedborgares rättigheter

I förslaget till fördrag anges ett antal rättigheter som varje unionsmedborgare har; t.ex. rösträtt och valbarhet till Europaparlamentet samt kommunala val, rätt till tillgång till handlingar, att göra framställningar till Europaparlamentet, rörelse- och uppehållsfrihet och rätten att vända sig till den Europeiska Ombudsmannen.

Det är viktigt att kraftfulla insatser görs för att sprida information om unionsmedborgarnas rättigheter. Ett första steg bör vara att på samtliga officiella språk sammanställa alla de rättigheter som unionsmedborgare har enligt fördraget och sprida denna information genom bl.a. Internet och genom trycksaker.

De nationella parlamentens roll

Förslaget att kommissionen skall skicka alla sina lagstiftningsförslag och ändrade förslag till de nationella parlamenten samtidigt som den skickar förslagen till unionslagstiftaren är mycket bra.

Det möjliggör förutom partipolitiska och nationella överväganden en möjlighet till nationella konsultationer mellan företrädare för föreningsliv och nationella parlament. Sådana konsultationer kan medföra ömsesidigt ökade kunskaper i olika frågor och därmed bidra till att utveckla det europeiska samarbetet.

Samråd mellan regeringen och föreningslivet i Sverige

Konventet föreslår att Unionens institutioner skall föra en öppen och regelbunden dialog med det civila samhället. Det är ett mycket värdefullt bidrag till att skapa en mer öppen Union.

I detta sammanhang vill Folkbildningsförbundet också framhålla det angelägna och nödvändiga i att också svenska regeringen konsulterar Sveriges föreningsliv i utformningen av svenska positioner i det praktiska EU-arbetet. Det har under senare år blivit bättre på detta område med det behövs dock insatser som säkerställer en sådan nationell konsultationsprocess. Vit- och grönböcker samt andra förslag bör regelmässigt tillställas berörda svenska föreningar för synpunkter. Utfrågningar och andra former för dialog mellan föreningsliv och svenska regeringen kan och bör också anordnas i olika frågor som rör utformningen av EU-politiken.

SPECIFIKA SYNPUNKTER

Del I:

Avdelning I, Artikel 3: Unionens mål

Folkbildningsförbundet föreslår att punkt 3, andra stycket, kompletteras med att unionen ska "främja social rättvisa och socialt skydd, livslångt lärande och utbildning, jämställdhetbarnens rättigheter."

Del I:

Avdelning III, Artikel 16: Områden för stödjande, samordnande

Folkbildningsförbundet föreslår att punkt 2, tredje streck-satsen ges följande lydelse:
- livslångt lärande och utbildning

Del I:

Avdelning VI, Artikel 46: Principen om deltagardemokrati

Folkbildningsförbundet noterar med glädje att Europeiska unionen nu fullt ut erkänner principen om deltagardemokrati som ett värdefullt komplement till den betydligt äldre representativa demokratin.

Språket i artikel 46 bör ses över eftersom begreppet "de representativa sammanslutningarna" är oklart och inte heller används av företrädare för det civila samhället.

Medborgarorganisationerna inom civilsamhället borde självständigt få bestämma på vilket sätt de vill bli benämnda. Ett bättre svenskt ord är "föreningar".

Det är viktigt att den regelbundna dialogen mellan föreningarna och Europeiska institutionerna får en tydlig struktur samt att den också säkerställer europeisk som nationell bredd och mångfald.

En fråga som indirekt berörs med anledning av detta är att EU också skapar en stadga för Europeiska föreningar, motsvarigheter finns för bl.a. företag. Med en europeisk stadga för föreningar skapas också en legal grund för medborgarnas organisering över nationella gränser inom den europeiska Unionen. Se också vårt förslag avseende Del II, Artikel II - 12; Mötes- och föreningsfrihet.

Det är glädjande att konventet föreslår initiativrätt för medborgarna. Denna åtgärd kan komma att stärka och bredda demokratin i den europeiska unionen. Det kan dock vara skäl att minska kravet på antalet underskrifter från en miljon till fem hundra tusen. I utformningen av denna europeiska lag förutsätter Folkbildningsförbundet att bl.a. företrädare för föreningslivet konsulteras.

Del II:

Artikel II - 12; Mötes- och föreningsfrihet

Folkbildningsförbundet föreslår ett tillägg till punkt 1:

”Rätten att bilda föreningar inom Unionen ska säkras genom en stadga om Europeiska föreningar”.

Del II:

Artikel II - 14; Rätt till utbildning

Folkbildningsförbundet föreslår att ordet ”utbildning” i punkt 1 ersätts med orden ”livslångt lärande”.

FOLKBILDNINGSFÖRBUNDET
Studieförbundens intresseorganisation

Maicen Ekman
generalsekreterare